

Kompletterande konsekvensutredning vid regelgivning – reviderade föreskrifter och allmänna råd om innehåll och struktur i kommunens handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst

Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Dävarande MSB föreskrev 2021 om föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2021:1) om innehåll och struktur i kommunens handlingsprogram enligt LSO. Under de år föreskrifterna funnits har omvärldsläget förändrats på ett sätt som gör att det finns behov av en översyn av reglerna.

Det huvudsakliga syftet med revideringen är att inkludera kommunernas beskrivning av hur den förebyggande verksamheten är ordnad och planerad under höjd beredskap.

De nu gällande föreskrifterna anger att handlingsprogrammet för förebyggande verksamhet endast ska omfatta olyckor som kan leda till räddningsinsats vid fredstida förhållanden. I lagen eller propositionen går inte att finna någon avgränsning till att beskrivningen av den förebyggande verksamheten endast ska avse fredstida förhållanden men höjd beredskap är heller inte tydligt inkluderat på samma sätt som för styrningen av beskrivning av räddningstjänstförmåga. Juridiskt sett bedöms det därför möjligt att föreskriva om den förebyggande verksamheten under såväl höjd beredskap som vid fredstida förhållanden.

Styrningen av hur kommunen ska beskriva sin räddningstjänstförmåga under höjd beredskap behöver också utvecklas utifrån ny kunskap och nya förutsättningar.

Datum
2026-09-01

Diarienummer
MCF 2025-12954

Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Myndigheten för civilt försvar, fortsättningsvis benämnt myndigheten, bedömer att en revidering är nödvändig utifrån att reglerna behöver vara aktuella och relevanta samt beskriva kommunernas verksamhet inom området skydd mot olyckor på ett relevant sätt i både fred och under höjd beredskap.

Det finns inte möjlighet att justera styrningen för kommunernas handlingsprogram utan att föreskrifterna och de allmänna råden justeras. En ändring i den till föreskrifterna och råden hörande handboken bedöms inte vara tillräckligt, utan det bedöms nödvändigt att även revidera föreskrifterna och de allmänna råden för att ge tillräcklig styrning.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Ingen ändring mot tidigare föreskrifter.

Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Ingen ändring mot tidigare föreskrifter.

Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor är giltig under såväl fredstida förhållanden som under höjd beredskap. Beskrivningarna i handlingsprogrammen utökas för att beskriva även höjd beredskap, vilket i sig inte är en ändring av kraven på verksamheten utan enbart vad som ska beskrivas i handlingsprogrammen.

Datum
2026-09-01

Diarienummer
MCF 2025-12954

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Ingen ändring görs, utan föreskrifterna kommer av svensk lagstiftning om skydd mot olyckor och är ett nationellt initiativ och förenligt med EU-rättsliga principer.

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Föreskrifterna och de allmänna råden kommer när de träder ikraft gälla för de handlingsprogram som antas efter ikraftträdandet. Kraven kommer således inte gälla retroaktivt.

Företag, regioner och övriga aktörer

Förändringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av konsekvenser för företag.

Kommuner

Som det konstateras i den ursprungliga konsekvensutredningen anges i propositionen om en effektivare kommunal räddningstjänst att kommunerna kan få engångskostnader relaterade till utarbetande av olika styrdokument för verksamheterna, kunskapsspridning och kompetensutveckling.¹ Det skedde inte heller någon kompensation med anledning av detta vid införandet av lagen. Kommunen hade sedan tidigare i ansvar att ha dessa handlingsprogram och kraven på innehåll och struktur bedömdes inte medföra några större kostnader.

Beskrivningarna i handlingsprogrammen avseende förebyggande verksamhet och räddningstjänst behöver med anledning av de reviderade föreskrifterna utformas

¹ Prop. 2019/20:176, s. 71

Datum
2026-09-01

Diarienummer
MCF 2025-12954

på ett annat sätt än tidigare, vilket i sig inte är en ändring av kraven på verksamheten utan enbart avseende vad som ska beskrivas i handlingsprogrammen. Det sker också en ändring som innebär att olyckstypen *ras i byggnad eller annan konstruktion* läggs till som obligatorisk i kommunens beskrivning av sina risker.

Vissa språkliga ändringar och förtydliganden görs också i samband med revideringen men bedöms inte medföra några förändrade krav på verksamheten jämfört med vad som gällde när lagstiftningen trädde i kraft den 1 januari 2004.

De ändringar i handlingsprogrammets innehåll och struktur som de reviderade föreskrifterna innebär implementeras i kommunernas handlingsprogram efterhand som de antar nya. Arbetet med att utveckla handlingsprogrammen i enlighet med de reviderade reglerna bedöms sammantaget inte medföra några betydande kostnader.

Handlingsprogrammets innehåll och struktur

Ändring 3 §

Skrivningen ”de olyckor som kan leda till räddningsinsats” tas bort då det framgår av 3 kap. 3 § samt 8 § LSO, som refereras till i 1 § föreskrifterna.

Omformulering sker så att det framgår att handlingsprogrammen ska omfatta såväl fredstid som höjd beredskap. I tidigare föreskrifter ställdes kravet på beskrivningar kopplat till höjd beredskap enbart för programmet för räddningstjänst. Den nya bedömningen och styrningen gör gällande att höjd beredskap ska beskrivas även i programmet för förebyggande verksamhet. Det finns inget i LSO som hindrar detta och med tanke på utvecklingen i omvärlden och av säkerhetsläget behöver det förtydligas att kommunerna behöver beskriva även detta i programmet. LSO gäller i fredstid såväl som under höjd beredskap.

Allmänna råden till ovan nämnda föreskrifter anger att beskrivningarna för höjd beredskap bör utgå från dialog mellan kommunen och länsstyrelsen. Då det allmänna rådet bör tillämpas generellt avseende höjd beredskap flyttas det från 7 § till 3 §. Då kommunen har fler utgångspunkter än dialog med länsstyrelsen ändras lydelsen till ”... *bland annat* dialog mellan kommunen och länsstyrelsen”.

Datum
2026-09-01

Diarienummer
MCF 2025-12954

Ändring 8 §

Utöver de olyckstyper som tidigare funnits i 8 § läggs olyckstypen *ras i byggnad eller annan konstruktion* till. Då det i 12 § finns en hänvisning till 8 § följer att kommunen utöver att beskriva risken också ska beskriva sin förmåga för olyckstypen. Anledningen till att *ras i byggnad eller annan konstruktion* läggs till är att förmågan bedöms viktig vid antagonistiska händelser. Sista stycket ändras från att kommunen *ska* till att den *kan* komplettera med andra olyckstyper utifrån sin lokala riskbild.

Det tidigare allmänna rådet i 8 § om att innefatta höjd beredskap i beskrivningarna tas bort då det redan i reviderade 3 § klargörs att handlingsprogrammet ska omfatta fredstid och höjd beredskap.

Ändring 9 §

Föreskriften ändras för att tydliggöra hur kommunen ska beskriva hur den värderar skyddet mot olyckor och behovet av åtgärder.

Ändring 11 §

Punkt 2 har omformulerats för att förbättra språket.

Ändring 12 §

Det allmänna rådet i 12 § om att beskrivningen av räddningstjänst under höjd beredskap bör ta sin utgångspunkt i fredstida förhållanden tas bort då området utvecklats så att det finns utförligare vägledningar m.m. som gör rådet överflödigt och otillräckligt.

Ändring 13 §

Sista stycket ändras i syfte att det som kommunen ska beskriva bättre ska motsvara det som efterfrågas när en byggherre ska utforma en byggnad i enlighet med plan- och bygglagen (2010:900) med tillhörande föreskrifter.

Även sista stycket i de allmänna råden omformuleras för att harmonisera med Boverkets reglering.

Ändring i 18 §

Denna paragraf benämndes i tidigare version Räddningstjänst under höjd beredskap och ändras nu till Förebyggande verksamhet och räddningstjänst under höjd beredskap. Skrivningen är väsentligt förändrad jämfört med tidigare version och tar sikte på hur ändrade förhållanden kan komma att påverka förebyggande

Datum
2026-09-01

Diarienummer
MCF 2025-12954

verksamhet och räddningstjänst, vilka prioriteringar och anpassningar som behöver göras för den förebyggande verksamheten samt kommunens förmåga att, med egen organisation och tillsammans med andra kommuner, genomföra räddningsinsatser och utföra de tillkommande uppgifter som åligger kommunen enligt 8 kap. 2 § LSO.

Ikraftträdande

De reviderade föreskrifterna börjar gälla 1 januari 2027 för de handlingsprogram som antas därefter. Redan antagna handlingsprogram behöver alltså inte revideras omedelbart utifrån de justerade föreskrifterna och allmänna råden.

Bilaga 1. Struktur

Strukturen uppdateras så att kapitel om höjd beredskap finns både för den förebyggande verksamheten och för räddningstjänstverksamheten.

Kontaktpersoner

Elisabeth Samuelsson 010-240 40 64

Per Karlsson 010-240 54 10